

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

22 лютого 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 244/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого - Устименко В.Є.,

членів Комісії: Луцюка П.С., Шилової Т.С.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата Полякова Бориса Мусійовича на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у межах конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України від 02 серпня 2018 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 185/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 78 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, зокрема у Касаційному господарському суді 16 посад.

Поляков Б.М. 10 вересня 2018 року звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для підтвердження здатності здійснювати правосуддя в Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Рішенням Комісії від 08 жовтня 2018 року № 90/вс-18, зокрема Полякова Б.М. допущено до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі в конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

Комісією 18 жовтня 2018 року ухвалено рішення № 231/зп-18, яким призначено кваліфікаційне оцінювання в межах конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, зокрема Полякова Б.М.

Поляков Б.М. 12 листопада 2018 року склав анонімне письмове тестування, за результатами якого набрав 89,25 бала, та згідно з рішенням Комісії від 13 листопада 2018 року № 257/зп-18 його допущено до виконання практичного завдання під час іспиту в межах кваліфікаційного оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

За результатами виконаного 14 листопада 2018 року практичного завдання кандидат набрав 84,5 бала та згідно з рішенням Комісії від 20 грудня 2018 року № 322/зп-18 його допущено до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» в межах конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

Положеннями статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) передбачено, що кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика та доброчесність.

Згідно з положеннями статті 87 Закону з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання утворюється Громадська рада доброчесності, яка, зокрема, надає Комісії інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді), а за наявності відповідних підстав - висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності.

Абзацом третім пункту 20 розділу III Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 (у редакції рішення Комісії від 13 лютого 2018 року № 20/зп-18) (далі - Положення), передбачено, що під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Підпунктом 4.10.1 пункту 4.10 розділу IV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Комісії від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (з наступними змінами) (далі - Регламент), передбачено, що інформація щодо судді (кандидата на посаду судді) або висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності надається до Комісії Громадською радою доброчесності не пізніше ніж за 10 днів до визначеної Комісією дати засідання з проведення співбесіди такого судді (кандидата на посаду судді).

Приймання Комісією інформації або висновку завершується о 18 год 00 хв (о 24 год 00 хв у разі направлення електронною поштою) дня, який передує першому з 10 днів до визначеної Комісією дати проведення співбесіди.

У разі недотримання Громадською радою доброчесності строку, визначеного абзацом третім цього пункту, питання щодо розгляду матеріалів вирішується Комісією у складі колегії під час проведення засідання, про що ухвалюється протокольне рішення.

Громадською радою доброчесності 25 січня 2019 року надано Комісії висновок про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Полякова Б.М. критеріям доброчесності та професійної етики, затверджений 24 січня 2019 року (далі - висновок).

Датою засідання з проведення співбесіди з кандидатом на посаду судді Поляковим Б.М. визначено 04 лютого 2019 року. Однак висновок надійшов до Комісії електронною поштою лише 25 січня 2019 року, що свідчить про недотримання Громадською радою доброчесності строку подання висновку, встановленого підпунктом 4.10.1 пункту 4.10 розділу IV Регламенту.

Ураховуючи викладене, 04 лютого 2019 року Комісія ухвалила протокольне рішення про залишення висновку про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Полякова Б.М. критеріям доброчесності та професійної етики, затвердженого Громадською радою доброчесності 24 січня 2019 року, без розгляду.

Водночас під час співбесіди з Поляковим Б.М. обговорено обставини, вказані Громадською радою доброчесності у висновку, зокрема, про те, що:

1) кандидат брав участь в ухваленні свавільного рішення, пов'язаного з рейдерством стосовно іноземного інвестора - громадянина Швеції ОСОБА_1 - акціонера Публічного акціонерного товариства «Білицький завод «Теплозвукоізоляція» (далі - ПАТ).

Генеральною прокуратурою України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні від 18 травня 2016 року № НОМЕР_1 за фактом постановлення суддею господарського суду Київської області Лопатіним А.В. завідомо неправосудного рішення від 30 квітня 2015 року у справі № Б8/180-10 про банкрутство за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 375 Кримінального кодексу України.

Зазначеним рішенням фактично надано дозвіл на відчуження належних боржнику, ПАТ земельних ділянок площею 1,6221 га та 5,1977 га, розташованих у смт Коцюбинське Київської області, без проведення аукціону, що суперечить нормам частини другої статті 35 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Ошуканий іноземний інвестор у своєму зверненні до народного депутата України зазначав, що це рішення було складовою частиною схеми, яка включала доведення юридичної особи до банкрутства і подальше відчуження його активів за бросовою ціною. Зазначене рішення було скасоване постановою Київського апеляційного господарського суду від 29 вересня 2015 року.

Колегія суддів (головуючий Поляков Б.М.) скасувала зазначену постанову Київського апеляційного господарського суду, посилаючись на неіснуючі норми права, зі свідомим викривленням норм процесуального закону.

Громадська рада доброчесності зазначила, що кандидат фактично узаконив свавільне рішення суду першої інстанції й унеможливив його перегляд у належний процесуальний спосіб.

2) Генеральною прокуратурою України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні за підозрою колишніх голови, його заступника та головного спеціаліста Вищого господарського суду України у вчиненні злочинів проти правосуддя - втручання в діяльність судових органів та незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, тобто у вчиненні злочинів, передбачених частиною другою статті 376, частиною другою статті 376-1 Кримінального кодексу України.

Громадська рада доброчесності зазначає, що вона не робить стверджувальних висновків про причетність кандидата до зазначених злочинів, що розслідуються. Проте наявна інформація з кримінального провадження дає обґрунтовані підстави вважати, що ним встановлені факти тривалого існування у Вищому господарському суді України негативної неформальної практики щодо організації розподілу справ. Така практика мала можливість утвердитися у Вищому господарському суді України лише за активної чи мовчазної згоди з нею суддів цього суду з нехтуванням принципу незалежності судді.

Кандидат не віднесений слідством до групи суддів Вищого господарського суду України, на яких здійснювався розподіл справ з порушенням порядку встановленого законом, однак слухав такі справи в колегіях разом з такими суддями. Масовий характер порушення переконує у тому, що кандидату було відомо про існуючу практику.

Водночас Громадська рада доброчесності не виявила будь-якої інформації, що кандидат вчиняв активні дії з метою недопущення чи припинення системного незаконного впливу на процеси розподілу справ. Із матеріалів кримінального провадження вбачається, що навіть зараз, після відсторонення осіб, які підозрюються в організації злочину, від адміністративних посад у Вищому господарському суді України, кандидат фактично не співпрацював зі слідством. Будь-якої інформації, яка б сприяла вставленню обставин злочину у кримінальному провадженні, не надав. Наведені факти свідчать, що кандидат протягом тривалого часу не лише не вчиняв активних дій з метою припинення системного незаконного впливу на процеси розподілу справ, але й, щонайменше, пасивно сприяв цим процесам. А коли ці факти було викрито, не вживає активних дій з метою сприяння ефективному розслідуванню цих справ.

3) кандидат допускав дії (бездіяльність) або ухвалював рішення, обумовлені політичними мотивами, корпоративною солідарністю, маніпулюючи обставинами чи законодавством, або мав економічну, корупційну чи іншу особисту зацікавленість в ухваленні (неухваленні) певного рішення.

Кандидат постановою Вищого господарського суду України від 14 грудня 2011 року у справі № 41/98 нібито стягнув кошти за скасованими судом у справі № 2а-404/07 розпорядженнями Київської міської державної адміністрації, які вважав діючими до моменту їх скасування, що суперечить недійсності таких тарифів з моменту їх прийняття, встановленого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2005 року № 34/5.

Також Громадська рада доброчесності зазначила, що 19 січня 2015 року через канцелярію господарського суду Київської області керуючим санацією боржника, Лахненко Є.М., було подано клопотання про скасування арешту з майна боржника та інших обмежень щодо його розпорядження. Ухвалою господарського суду Київської області від 30 квітня 2015 року суддя Лопатін А.В. задовольнив клопотання, подане керуючим санацією Лахненко Є.М. та затвердив «зміни та доповнення до плану санації» боржника; скасував арешт з майна боржника та інших обмежень щодо його розпорядження. План санації боржника, поданий Лахненко Є.М., передбачав протиправний порядок реалізації майна боржника, а саме, відчуження на користь заздалегідь встановленої особи, за явно заниженою вартістю, єдиного ліквідного активу боржника - земельної ділянки. Необхідність відчуження земельної ділянки керуючий санацією Лахненко Є.М. обґрунтовував витратами на сплату земельного податку. Причому, продаж земельної ділянки передбачається здійснити на користь заздалегідь визначеної особи, за заздалегідь встановленою «комітетом кредиторів» ціною.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 29 вересня 2015 року у справі про банкрутство апеляційну скаргу арбітражного керуючого Жмайло О.В. було задоволено частково. При цьому, суд апеляційної інстанції встановив: «... відчуження майна та, зокрема, земельних ділянок ПАТ «Білицький завод «Теплозвукоізоляція» в спосіб який порушує встановлений Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі - Закон) порядок, вбачається неправомірним, у зв'язку з чим, затвердження змін до плану санації, яким передбачається припущення порушень, у т.ч. в майбутньому вдається таким, що не ґрунтується на нормах Закону... план санації, схвалений комітетом кредиторів, який фактично порушує вимоги, а саме щодо збереження майна боржника та відновлення його платоспроможності через процедуру санації, яка

має бути проведена згідно з вимогами Закону, скасування заборони відчуження майна боржника є передчасною...».

Оскільки, зазначена постанова, унеможлиблювала реалізацію злочинного умислу Лахненко Є.М., ОСОБА_2 та ОСОБА_3, направлено на заволодіння майном боржника, вона була оскаржена зазначеними особами до Вищого господарського суду України.

Колегією Вищого господарського суду України у справі № Б8/180-10 18 листопада 2015 року у складі суддів Полякова Б.М., Коваленка В.М., Короткевича О.Є. було ухвалено постанову, якою колегія Вищого господарського суду України легалізувала неправомірне відчуження земельної ділянки, а саме відчуження майна (земельної ділянки) боржника в процедурі санації не на конкурентних засадах, а за встановленою ціною та заздалегідь визначеній особі, тим самим порушуючи усталену практику в подібних правовідносинах.

Таке рішення свідчить про неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права щодо порядку продажу частини майна (цілісного майнового комплексу) в процедурі санації, що спричинило ухвалення різних судових рішень у подібних правовідносинах.

Стосовно доводів, вказаних у висновку Громадської ради доброчесності, Поляков Б.М. надав усні пояснення під час співбесіди, письмові пояснення та копії судових рішень.

Стосовно постанови Вищого господарського суду України від 18 листопада 2015 року у справі № Б8/180-10 про банкрутство ПАТ «Білицький завод «Теплозвукоізоляція» Поляков Б.М. пояснив, що вона стосувалася лише питання правомірності порушення Київським апеляційним господарським судом апеляційного провадження за скаргою колишнього керуючого санацією Жмайла О.В., а не відчуження земельних ділянок чи вирішення будь-якого іншого питання, що безпосередньо впливало на подальше провадження у справі про банкрутство. Вищий господарський суд України, не маючи повноважень стосовно дослідження обставин справи у розгляді касаційної скарги у цій справі, перевіряв лише дотримання судами попередніх інстанцій норм матеріального і процесуального права.

Кандидат зазначив, що за матеріалами справи арбітражний керуючий Жмайло О.В. - колишній керуючий санації, оскаржував в апеляційному порядку судові рішення не лише стосовно виплати йому винагороди та відшкодування витрат, понесених у період роботи керуючим санації, але й у частині, не пов'язаній з такою виплатою і відшкодуванням. З відповідної постанови вбачається, що ця частина оскаржуваного судового рішення стосувалася діяльності нового керівника боржника - керуючого санацією Є. Лахненка, і затвердження змін до плану санації та оплати послуг нового керуючого санації, тобто подальшого руху справи про банкрутство.

З урахуванням зазначених обставин суд касаційної інстанції зазначив, що арбітражний керуючий Жмайло О.В. - звільнений керуючий санації, який не мав статусу учасника справи, мав процесуальне право на оскарження лише тих судових рішень, які безпосередньо стосуються його прав та інтересів. У даному випадку це стосувалося питань виплати винагороди та відшкодування понесених витрат у період його діяльності як керуючого санацією, а не питань, пов'язаних з подальшим рухом справи про банкрутство, тобто тих, що не зачіпали прав та інтересів Жмайла О.В.

Поляков Б.М. вказав на те, що визначальною обставиною для ухвалення такої постанови був факт втрати Жмайлом О.В. статусу учасника справи, про що до ухвалення відповідної постанови йшлося в ухвалі Вищого господарського суду України від 09 жовтня 2014 року з цієї ж справи (колегія суддів у складі:

Міщенко П.К., Катеринчук Л.Й. та Куровського С.В.). якою у зв'язку з втратою Жмайлом О.В. статусу учасника справи було припинено касаційне провадження за касаційною скаргою грошових вимог конкурсних кредиторів.

Припинення касаційного або апеляційного провадження у зв'язку з відсутністю у заявника статусу учасника справи про банкрутство було усталеною практикою Вищого господарського суду України. За цією практикою в усіх випадках, коли касаційна інстанція у розгляді касаційної скарги доходила висновку про те, що апеляційне провадження було помилково порушене, то вона, керуючись приписами статей 80 і 111⁹ Господарського процесуального кодексу України, скасовувала постанову апеляційної інстанції й ухвалювала судові рішення, яким припинялося апеляційне провадження.

Поляков Б.М. зазначив, що відповідна практика узгоджувалася з викладеним у пункті 12 постанови Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 року № 15 «Про судову практику в справах про банкрутство».

Стосовно позбавлення прав зацікавлених осіб на оскарження судових рішень у справі про банкрутство ПАТ «Білицький завод «Теплозвукоізоляція» кандидат повідомив, що будь-яких обмежень чи заборон такого права зазначена постанова не містить.

Також кандидат наголосив, що постанова Вищого господарського суду України від 18 листопада 2015 року у зазначеній справі сторонами або учасниками справи про банкрутство до Верховного Суду України не оскаржувалася і є чинною.

Поляков Б.М. зазначив, що у Громадської ради доброчесності не було підстав для висновку про порушення правил процесу й основоположних прав та свобод в ухваленні постанови Вищого господарського суду України від 18 листопада 2015 року у справі № Б8/108-10, оскільки зазначені нею факти не ґрунтуються на нормах процесуального законодавства.

Стосовно постанови Вищого господарського суду України від 14 грудня 2011 року у справі № 41/98 Поляков Б.М. пояснив, що за відповідним судовим рішенням були відхилені доводи Житлово-будівельного кооперативу «Дружба» про те, що визнане недійсним в судовому порядку розпорядження Київської міської державної адміністрації від 30 травня 2007 року № 643 щодо тарифів на теплову енергію повинно застосовуватися не тільки до правовідносин, які виникають після визнання цього розпорядження недійсним, але й до правовідносин, що склалися до такого визнання.

Кандидат зазначив, що відповідна постанова Вищого господарського суду України до Верховного Суду України не оскаржувалася і є чинною.

Стосовно пасивного сприяння недобросовісному визначенню спеціалізації суддів та незаконному розподілу справ кандидат вважає такі твердження Громадської ради доброчесності безпідставними та зазначив, що поглиблення спеціалізації суддів є однією з необхідних умов однакового і правильного застосування норм законодавства у здійсненні правосуддя. Тому відповідні організаційні заходи у Вищому господарському суді України не могли сприйматися негативно, оскільки на момент прийняття рішення щодо спеціалізації суддів будь-яких сумнівів у добросовісності відповідних пропозицій не існувало.

Поляков Б.М. зазначив, що він жодним чином не міг впливати на процес розподілу справ між суддями Вищого господарського суду України, оскільки суддя розглядає справи, одержані згідно з порядком розподілу судових справ, установленим законом.

Комісією у складі Колегії враховано пояснення кандидата, відомості, що містяться в копіях наданих ним документів, та визнано ці пояснення переконливими та такими, що спростовують доводи Громадської ради доброчесності.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критеріїв особистої компетентності, соціальної компетентності, професійної етики та доброчесності.

Дослідивши інформацію, зазначену у висновку Громадської ради доброчесності, пояснення кандидата та долучені до них документи, Комісія не вбачає підстав для оцінювання кандидата за критеріями професійної етики та доброчесності у 0 балів та дійшла висновку, що Поляков Б.М. підтвердив здатність здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Відповідно до підпункту 4.10.8 пункту 4.10 Регламенту за результатами співбесіди Комісія у складі колегії ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді. Рішення про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді набирає чинності з дня ухвалення цього рішення у разі, якщо воно буде підтримане не менше ніж одинадцятьма членами Комісії згідно з абзацом другим частини першої статті 88 Закону.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Положенням та Регламентом, Комісія

вирішила:

визнати Полякова Бориса Мусійовича таким, що підтвердив здатність здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Рішення набирає чинності відповідно до абзацу третього підпункту 4.10.8 пункту 4.10 розділу IV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Головуючий

В.Є. Устименко

Члени Комісії:

П.С. Луцюк

Т.С. Шилова